NIPASHE
KILIMO KWANZA
Ijumaa Agosti 3, 2012
KUWAUNGA MKONO WADAU WA MAPINDUZI YA KIJANI

kilimokwanza@guardian.co.tz
Wasiliana nasi bure kwa ujumbe mfupi kwa kuandika neno KILIMO kisha tuma: 15774

KANUNI YA KUUZA PEMBEJEO ZA KILIMO BANDIA

"Wafanyabiashara wasio waaminifu ambao wanasambaza bidhaa bandia wanasukumwa na bei na kuzipa sifa za uongo bidhaa hizo bandia

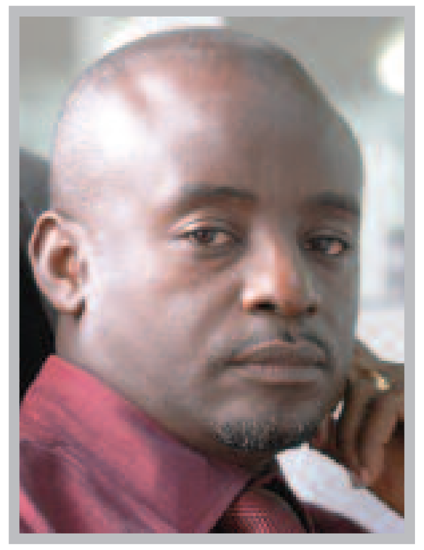

‘Kumuua nzige’

Kwenye toleo maalum la Kilimo Kwanza kwa mwezi huu tunagusia tatizo la kuongezeka kwa uuzwaji wa pembejeo za kilimo bandia hapa nchini. Hii inanikumbusha hadithi ya utotoni. Katika hadithi hiyo kwenye kijiji kimoja cha wakulima kilichovamiwa na nzige , ambao walikuwa wanahatarisha maisha ya wakazi wa kijiji hicho. Jitihada za kuangamiza wadudu hao waharibifu ziligonga mwamba.

Wana kijiji wote walikuwa wameshakata tamaa juu ya suala hilo mpaka siku moja lilipotokea lori kubwa na kusimama chini ya mti mkubwa eneo la sokoni. Lori hilo lilikuwa na picha mbalimbali za wadudu waharibifu wakiwemo nzige.. Huku ikiwa inaonekana dhahiri kwenye ubavu wa lori hilo, kulikuliwa na maandishi yaliyokuwa yameandikwa “Kampuni Mahiri ya Kutoa Huduma za Kuangamiza Wadudu waharibifu.”

Kutoka kwenye lori hilo aliteremka mwanaume mfupi aliyekuwa mtanashati aliyeonekana kuwa makini na wa kuvutia, pia akashuka msaidizi wake aliyekuwa amevalia maridadi. Bila mbwembwe nyingi watu hao wawili wakafungua nyuma ya lori ili kuonyesha mawe meupe , ambayo wakulima hao walikuwa hawajawahi kuyaona.

“Wapendwa wanakijiji! Mwisho wa tatizo lenu la nzige umefika!” Baada ya hapo akachukua mawe mawili kutoka kwenye lori na kunyanyua kwa mikono yake. Jiwe moja lilikuwa kubwa kidogo likilinganishwa na lingine kwa hali ya kuvutia na kutia matumaini akaanza kuyarusharusha hewani huku akiendelea kuongea.

“Haya ndiyo nyenyewe! Mawe haya maalum yatamuua nzige mara moja na mdudu mwingine yoyote anayeharibu mazao! Nini zaidi mnahitaji, leo nitauza jozi moja ya mawe haya kwa bei ya punguzo! Kesho bei itaongezeka mara mbili,” mwanaume huyo alitangaza. Huku akitulia kidogo kuonyesha kabrasha lililolokuwa na karatasi zenye maelezo, mwanaume huyo akaongeza, “Pamoja na hii hamhitaji kuwa na shaka yoyote. Kiuatilifu hiki maalum kimepita hatua zote muhimu za kimaabara na kina leseni zote zinazotakiwa. Mtu yeyote anayetaka kuthibitisha anaweza kukagua nyaraka hizi.!

Kama ilivyo kawaida, wanakijiki hao waliokuwa na shauku ya kutatua tatizo lao, wakakusanyika kuzunguka lori hilo wakaanza kugombea kununua mawe hayo. .Muda mfupi baadaye mawe hayo meupe yakaisha na mwanume huyo mtanashati na msaidizi wake wakaanza kuhesabu rundo lao la fedha.

“Lakini mawe haya meupe yatauaje nzige?” wanakijiji hao ambayo bado walikuwa wanazunguka zunguka kwenye eneo hilo la lori waliuliza.

“Aha hilo, ni rahisi sana!” Mwanaume huyo alisema kama anayetaka kujibu swali muhimu sana. “Ili kuhakikisha tunawaangamiza nzige wote, ni muhimu kuhakikiksha kuwa tunafuata maelezo haya wote kwa pamoja. Kama mmoja wenu atakiuka maelezo haya au ataanza suala la kuwaangamiza nzige kabla ya wengine, mkakati wetu wote utafeli.!” Alitahadharisha. “Imeeleweka?”

“Ndiyo!” wanakijiji walijibu kwa pamoja.

“Kwanza ,’ mwanaume huyo alisemea , “wote mnahitaji kuloweka mawe haya maalum kwenye ndoo iliyojaa maji. Fanyeni hili usiku wa leo. Hata hivyo, ili kuhakikisha kuwa hakuna mtu hata mmoja atakayeharibu mpango wetu wa kuangamiza nzige wote nitawaelezea hatua inayofuata ya zoezi hili muhimu kesho asubuhi.” Baada ya maelezo haya wanaume hawa wawili waliwaruhusu wanakijiji waondoke, huku wakiwaambia wafike na mawe yao kabla ya jua kuchomoza siku inayofuata eneo hilo la sokoni.

Alfajiri ya siku iliyofuata eneo hilo la soko lilikuwa limefurika wanakijiji wenye shauku ya kuanza zoezi la kuangamiza nzige. Lakini siyo lori wala wanaume wale watanashati walionekana . Wakati huo huo mmoja wao katika kundi lile akaona karatasi imebandikwa kwenye mti ambapo lori lile liikuwa limeegeshwa siku iliyotangulia. Karatasi hiyo ilikuwa limechapishwa maneno yafyatayo.:

Jinsi ya kuuza nzige: Hatua ya kwanza - Mkamate nzige: Hatua ya pili – muweke nzige juu ya jiwe kubwa: Hatua ya tatu –kwa haraka kabisa chukua jiwe dogo: Hatua ya nne – msambaratishe nzige na lile jiwe dogo: Hatua ya tano – osha mawe yote mawili kwenye ndoo ya maji na urudie hatua hizo rahisi mpaka nzige wote wameangamizwa.

Kuna vitu vingi, sana vya kimaadili kwenye hadithi hiyo. Moja ni ya ujumla – kama mpango mzima unaonekana kuwa mzuri kupita kuliko ulivyotarajia, fikiria mara mbili. Hata hiyo hadithi hii inatuonya juu ya tabia ya binadamu ya kutoa maamuzi ya haraka kutatua masuala ya dharura, na hatari ya kutoa maamuzi kwa kundi kubwa la watu.

Mwisho kabisa, ni muhimu kwetu sisi wakati wote kukumbuka kuwa kutokuyakubali mambo bila ya kuyajua undani wake katika zama hizi ambapo kuna kila aina ya bidhaa bandia ni muhimu kuwa makini na kuchukua tahadhari kuwa na mfumo unaoeleweka unaoangalia na kutoa taarifa juu ya ipi ni bidhaa sahihi na nyingine inayoweza kuwa bandia. Wakulima, wanunuzi na wasimamizi wa suala hili muwe macho!

Jesse Kwayu
Mhariri

NDANI

Wasindikaji maziwa washinikiza tozo la kodi liondolewe kabisa

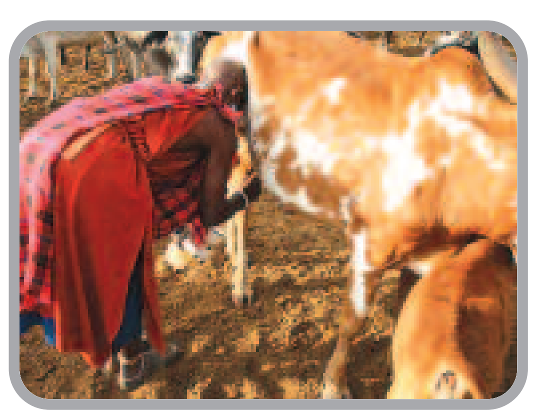

3

Utafiti: Kuna kasoro kati ka utekelezaji wa sheria ya vipimo

6

Hali ya chakula Afrika Mashariki: Tunasimamia wapi?

8

Wasindikaji maziwa washinikiza VAT iondolewe kabisa

Na Mwandishi wa Kilimo Kwanza

CHAMA cha Wasindikaji Maziwa Tanzania (TAMPA) kimetoa wito kwa serikali kuondoa Kodi ya Ongezeko la Thamani (VAT) kwa maziwa na bidhaa nyingine za maziwa. Kwa mujibu wa Afisa Mtendaji Mkuu wa TAMPA, Edmund Mariki, Tanzania ina uwezo mkubwa wa kuendeleza sekta ya maziwa, lakini ukuaji wake umedhoofishwa na mazingira duni ya kufanyia biashara.

Mkurugenzi huyo alisema takwimu zinaonyesha kuwa, hata kama Tanzania inashika nafasi ya tatu katika Afrika (kwa idadi ya ng'ombe 21,300,000 wenye uwezo wa kuzalisha lita milioni 5 za maziwa kwa siku) ni lita 112,500 tu husindikwa.

Alisema asilimia tatu tu ya maziwa yanayozalishwa nchini huchujwa kupitia masoko rasmi, ikilinganishwa na asilimia 30 nchini Kenya na asilimia 7 nchini Uganda.

"Tanzania iko chini kwa matumizi ya maziwa ambapo hunywa lita 40 kwa mtu kwa mwaka, ikilinganishwa na 100 na 55 nchini Kenya na Uganda, kwa mtiririko huo," alisema

"Moja ya changamoto muhimu zinazokabili sekta hii ni mfumo wa kodi kutokuwa wa haki ikilinganishwa na nchi nyingine katika kanda.

Kwa mfano, sisi kiwango cha malipo ya VAT ya asilimia 18 ya maziwa ya kusindika na bidhaa nyinginezo wakati Kenya imepitisha Muswada wa Sheria ya VAT machi 2012 unaopunguza kwa kiwango cha kodi kuwa sifuri kwa bidhaa za maziwa na maziwa kwa lengo la kufanya sekta ya maziwa Kenya kuwa ya ushindani zaidi , "alielezea.

Alibainisha kuwa, katika Rwanda, sheria ya kodi inabainisha bidhaa zote za maziwa na maziwa ya kusindika na makampuni ya ndani kutoka VAT.

> “Kuondolewa kabisa kwa VAT kutawezesha wazalishaji na wasindikaji maziwa ya kunufaika zaidi katika kukabiliana na ushindani...na sekta ya maziwa katika nchi jirani kama vile Kenya ambao wanafurahia kiwango cha sifuri...

Wakati huo huo, Tanzania hutumia kiasi kikubwa cha maziwa yanayosindikwa kutoka Kenya, wakati soko kwa ajili ya wasindikaji wa maziwa yake hushuka.

Mariki aliongeza kuwa, Wasindikaji wa maziwa wamekuwa wakilalamikia gharama kubwa za uzalishaji kutokana na kanuni kali, ikiwa ni pamoja na kodi kubwa lakini hakuna lolote limefanyika kurekebisha hali hiyo.

"Matokeo yake, maziwa yetu na bidhaa za maziwa haziwezi kuwa na ushindani katika soko, na kuathiri ushindani wa sekta yote," alisema Mariki.

Alizidi kusema kwamba, kama mkakati wa kuendeleza sekta ya maziwa na kuhakikisha unakuwa na ushindani kikamilifu katika kanda, TAMPA inasema kuwa serikali irekebishe mara moja sehemu ya 9 (1) & (2) cha Sheria ya VAT ya mwaka 1997 kwa kuanzisha sifuri VAT kwa bidhaa za maziwa.

"Hii itafanya bidhaa za maziwa kuwa na ushindani zaidi na kufanya sekta kuchangia zaidi katika Pato la Taifa na ajira. Changamoto ya TAMPA kwa serikali ni kuhakikisha kuwa, tunainuliwa na kuwa ushirikiano wa kikanda, hata kuwawezesha wajasiriamali wa Tanzania kushindana na wengineo, "alisema.

Aliongeza kuwa hakuna uwiano kwa wasindikaji wa maziwa wa Tanzania kushindana na wenzao katika nchi jirani za Kenya, Uganda, Rwanda na Burundi katika soko kwa sababu ya kulipa kodi kubwa. "Kwa hiyo, ni wakati muafaka kwa serikali kuchukua hatua za haraka kupitia upya sheria ya kodi ili kuwezesha sekta kuwa bora zaidi," alipendekeza Mariki.

Msajili wa Bodi ya Maziwa Tanzania, Charles Mutagabwa, alikiri kwamba kuna umuhimu wa kuangalia upya kodi kwa sekta ya maziwa

"Kuondolewa kabisa kwa VAT kutawezesha wazalishaji na wasindikaji maziwa ya kumudu pembejeo muhimu kama vile umeme na vifaa. Wakati huu, sekta ya maziwa katika nchi jirani kama vile Kenya inafurahia kiwango cha sifuri, hatua ambayo inafanya bidhaa zao kuwa na ushindani mkubwa katika masoko ya kikanda, ikiwa ni pamoja na Tanzania, " alisema mkuu huyo wa TAMPA.

Huko nyuma kiwanda kilichokuwa kinamilikiwa na serikali , sasa kimebinafsishwa na kuingia ubia na kampuni ya Kenya ambayo baadaye majengo yake yakatumiwa kuwa yanatumika kwa maziwa.

Mgongano wa maslahi na wawekezaji ambao awali walikuwa na leseni ya miaka miwili hadi Desemba 2009.

Na kupitishwa kuwa maziwa ghafi marufuku kuuzwa nje kisha kuweka baada ya ukaguzi wa viwanda. Uchunguzi wa shughuli za biashara ya kampuni hiyo umebaini kuwa, mwekezaji alikuwa akiagiza maziwa na bidhaa za maziwa ndani ya nchi kwa misingi ya kupata tozo bure la kodi na kunufaika..

Hata hivyo, maziwa ghafi nje yamepungua na kwamba Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC) ya Umoja wa Forodha (CU) inaruhusu kodi ya bure bila kuzuiliwa na biashara ya kuvuka mpaka katika bidhaa za maziwa na maziwa miongoni mwa nchi wanachama.

Msajili alisema kuwa, kutokana na utekelezaji wa itifaki ya CU EAC, inavunjwa nje ya mpango wa utata.

Hivi karibuni, Wizara ya Viwanda na Biashara ilitangaza kuwa inafanya ukaguzi wa makampuni yaliyobinafsishwa kuamua yapi kati yao yametelekezwa au yanatumika kinyume na mikataba ya zabuni.

Sekta ya maziwa, vile makampuni yasiyoendelezwa pamoja na yale yasiyotumika yamekaa tu kama vile Ubungo "Maziwa" jijini Dar es Salaam. "Hatujui kwa nini haitumiki " msajili wa bodi ya maziwa alibainisha.

Tuma maoni yako bure kwa kuanzia na MAZIWA 1557

Wakulima jihadharini na pembejeo bandia

Imeripotiwa kuwa wafanyabiashara wasio waaminifu wamekuwa wakishirikiana na waagizaji wa bidhaa kutoka nje na wazambazaji kuuza mbolea bandia kwa wakulima. Ripoti ya utafiti wa hivi karibuni uliogharimiwa na Baraza la Kilimo Tanzania (ACT), imeonyesha kuwa kutokuwepo kwa utawala bora na uwazi, kunachangia matokeo mabaya kwenye mpango wa utoaji wa mbolea ya ruzuku kwa wakulima. Makala haya yanaeleza kwa undani hali hiyo.

Udanganyifu

Ripoti ya hivi karibuni kutoka kwenye vyombo vya habari kutoka Sumbawanga na wilaya za karibu mkoani Rukwa, ilieleza kuwa zaidi ya mifuko 10,000 ya kilo hamsini iliuzwa kwa wakulima ikiwa ni mbolea bandia.

Ripoti hiyo inaeleza kuwa wafanyabiashara hao wasio waaminufu waliamua kupakia upya mbolea ya Minjingu kwenye mifuko ya 'DAP' .

Soko la mbolea ya DAP kwa eneo hilo ni kubwa sana na hata bei yake ni nzuri .

Mkurugenzi Mtendaji wa ACT, Janet Bitegeko, alisema, "Tabia hiyo siyo tu ni hatari kwa kuzalishaji katika kilimo, bali pia ni kinyume cha maadili na ni hatari kwa wakulima wasiojua lolote.".

Kulingana na ripoti hiyo, mkoani Rukwa mfuko moja wa mbolea ya ruzuku aina ya DAP inauzwa kati ya Sh. 63,000 na 70,000 wakati ile ya Minjingu mfuko moja unauzwa kwa Sh 14,000

Mwezi Machi mwaka jana ripoti kama hiyo ilitangazwa na vyombo vya habari ambapo wafanyabiashara walikuwa wakiuza mbegu bandia na dawa nyingine za kilimo katika tarafa ya Marangu Wilaya ya Moshi vijijini, mkoani Kilimanjaro.

Pia kwa mwaka 2012 wafanyabiashara wa pembejeo za kilimo Arusha waliliripoti kuwa vifungashio vilivyokuwa na thamani ya Sh milioni 23 viliibiwa na kutumiwa kufungashia mbegu bandia (walifunga mahindi waliyoyanunua kutoka sokoni).

Aliyehusika na uhalifu huo alikamatwa na mpaka sasa kesi yake bado inaendelea mahakamani.

Huko wilayani Mbinga, Ruvuma, wafanyabiashara wengine wa mbegu za kilimo waliripotiwa kuchanganya mbolea ya DAP na Minjingu ili wapate faida kubwa .

Wilayani Mbiga mbolea ya Minjingu ilikuwa inauzwa kwa Sh. 22,000 kwa mfuko moja wakati ile ya DAP ilikuwa ikiuzwa hadi Sh.85,000 kwa mfuko moja.

Pembejeo bandia kwenye mzunguko

Taasisi ya kuthibitisha Mbegu (TOSCI) kwa kushirikiana na Halmashauri za wilaya za Morogoro vijijini, Kilosa na Mvomero waligundua mbolea feki ikiwa kwenye mzunguko baada ya kufanya majaribio ya kisayansi.

Taasisi hiyo inaielezea mbegu bandia ni ile ambayo imepita muda wake au siyo yenyewe.

.* Mwanachama wa ACT , CropLife Tanzania, ambayo ni taasisi ya hapa nchini inayoshughulikia masuala ya wakulima inakadiria kuwa, karibu asilimia 35 ya pembejeo za kilimo kwenye masoko mbalimbali ni bandia

Matokeo yake ni kuwa wakulima wanatumia fedha nyingi kwenye pembejeo na kupata mavumo kidogo au kukosa kabisa.

Zaidi ya hapo wazalishaji wa bidhaa hizo wanapoteza sifa na hata wale wanaoagiza kutoka nje wanapoteza uaminifu kwenye biashara.

Tanzania haiko peke yake

Tanzania siyo nchi pekee iliyoathiriwa na mbolea bandia . Hata hivyo nchi jirani wameshaanzisha mbinu za kupambana na uhalifu huo.

Nchi nyingine jirani kama Uganda kwa mfano ., the Uganda National Agro Dealers Association (UNADA) wameamua kumaliza tatizo hilo kwa kuwapatia mafunzo wafanyabiashara wote wanaokubalika kuuza pembejeo za kilimo kutambua pembejeo bandia za kilimo.

"Ufuatiliaji mbaya wa kuangalia masuala ya mahitaji na upatikanani wa pembejeo za kilimo katika ukanda huu umesababisha hali ya kutokuwa na uhakika wa upatikanaji wake kwa wakati muafaka," anasema mshauri mwandamizi wa ACT, Edmund Ringo.

> "Lazima kuwe na jitihada za makusudi za kupitia upya na kuanzisha kanuni mpya, [na] sheria ambazo zitadhibiti na kuondoa mfumo wa usambazaji wa pembejeo bandia

Alielezea kuwa inapotokea kuwa mahitaji ni makubwa kuliko upatikanaji wake, pembejeo bandia na zilizopita muda wake zinaletwa nchini ili kuziba pengo.

Akielezea baadhi ya mambo mengine ya kuongezeka kwa uuzaji wa pembejeo bandia, alisema , "mara nyingi usambazaji wa pembejeo za kilimo hufanywa na mitandao ambayo siyo makini, baadhi ya wafanyabiashara wanakuwa hawana ujuzi wa kushughulikia pembejeo husika na kuzihifahi vibaya."

'Masoko bandia'

Wakulima wadogo huwa wana uwezo mdogo kifedha .Kwa hiyo linapokuja suala la bei wanakuwa makini sana wanaponunua mbolea.

Kutokuwa na elimu juu ya umuhimu wa kutumia mbolea sahihi ni tatizo lingine. "Kimsingi, wafanyabiashara wasio waaminifu ambao wanasambaza bidhaa bandia wanasukumwa na bei na kuipa sifa za uongo bidhaa bandia," anasema Edmund Ringo, mshauri mwandamizi wa ACT

"Kutokuwepo kwa sheria kali zinazowabana wanaojihusisha na vitendo hivyo huku zikitoa adhabu ndogo, zinawafanya wale wanaojihusisha wasiogope kuuza bidhaa hizo bandia kwani wanaweza kuendelea na shughuli zao bila shida," alisisitiza.

Hata hivyo ripoti ya ACT inasema kuwa hatua kadhaa zimeshachukuliwa ili kupunguza tatizo la pembejeo za kilimo bandia. Baadhi ya hatua hizo ni pamoja na kurekebisha sheria ya mbegu (2003) na kuondoa ukiritimba na kuwaachia watu wachache kusambaza pembejeo hizo.

'Kudhibiti bidhaa bandia'

Meneja wa Idara ya Pembejeo wa Chama cha Wakulima Tanzania(TFA), Gibson Kisamba anasema, kuwa kutokana na kutokuwepo kwa mkakati wa pamoja na kukosekana kwa uboreshaji wa upatikanaji na utumiaji wa pembejeo sahihi, mfumo mzima unakabiliwa na changamoto nyingi.

Anazitaja Changamoto hizo ni pamoja na kutokuwepo kwa mipango ya pamoja ya mitandao ya waagizaji na wasambazaji wa pembejeo bandia.

"Lazima kuwepo na jitihada za maksudi za kurekebisha na kutengeneza sheria na kanuni mpya ambazo zitadhibiti na kuondoa mfumo wa usambazaji wa pembejeo bandia."

Uboreshaji wa sheria za usalama zinaleta matokeo mazuri katika utunzaji na usafirishaji pembejeo za kilimo," Kisamba anasema.

Anasema kuwa licha ya kuwepo wa teknolojia zote za kilimo, mlolongo wa upatikanaji na uuzaji wa pembejeo za kilimo unaotumika ni ule wa nchi zilizoendelea na zinazoendelea.

"Lazimia kuwepo na jitihada za makusudi na za pamoja ili kuunda mfumo unatambulika na sheria zinazowabana ili kudhibiti uzalishaji holela wa bidhaa hizi.," anasema meneja wa TFA. Anaongeza kuwa uongezaji tija na kuwa na masoko ya uhakika ya pembejeo za kilimo kunahitaji kuwekeza kwenye utafiti na kuunda mfumo ambao utasaidia kuwabana kisheria wale waliowekwa kwenye mfumo huo ambao wanatambulika.

Pia kupata taarifa za soko, usafirishaji na mfumo wa mawasiliano.

Kisamba anashauri kuwa kuna haja ya kuanzisha mfumo wa taarifa wa kijiografia Geographical Information System (GIS) ili kuwa na uwezo wa kuwafuatilia wasambazaji wote wa chini kwa eneo ambao wanatambulika ili mfumo huo ufanye kazi.

Mfumo huu umefanyiwa majaribio nchini Kenya, Rwanda, Mali na Nigeria na kutoa matokeo mazuri.

Anaongeza kuwa kuwepo kwa utawala bora kutazuia makundi yale yanayotafuta faida tu kujiingiza kwenye mfumo na utahakikisha kuwa sheria na kanuni zitafanya kazi kwa kutoa adhabu kwa wanaokiuka.

"Uboreshaji uwezo wa serikali tikufualia maendeleo ya soko utaziwezesha serikali kuwadaka mapema wale wanaotaka kupenyeza pembejeo bandia kwenye soko na kuchukua hatua stahiki kwa wakati muafaka," anasema.

Kisamba anaeleza kuwa ingawa serikali imeunda kikosi kazi cha kupambana na wale wanopenyeza mbegu bandia kwenye soko, kuna haja ya kuchukua hatua za maksudi tukisimamia juhudi hizi zilizoanza kulitatua tatizo lote linalohusu pembejeo za kilimo..

ACT, ni taasisi ya juu ya wakulima, ikishirikiana na wafadhili huwa inawawezesha wadau mbalimbali kupitia upya na kuunda mfumo unaotambulika ambao utaboresha usambazaji na kupunguza uwezekano wa wa kusambaza pembejeo za kilimo bandia.

Inapendekezwa kuwa uundaji wa mfumo wa pamoja unaotambulika uzingatie yafuatayo: Kupata wadau ambao wanajitoa kwa moyo wote na kuona jukumu hili ni lao na kufanya uchambuzi wa jitihada mbalimbali zinazoendelea huku wakiangalia kasoro au faida zilizopo kwenye jitihada hizo; uanzishwaji wa ufuatiliaji wa eneo kijiografia (GIS), kupitia upya mifumo inayotambulika, kufuatilia na kutoa adhabu inapotakiwa kufanya hivyo.

Wengine wanafanya nini

Tanzania inaweza kujifunza kutoka nchi nyingine kwa kuchukua mapendekezo kutoka wa wadau wakubwa jinsi ya kuiga kutoka wa wengine ambao wanafanya vizuri.

Kenya: Utawala mbaya na kukosekana kwa uwazi kunaathiri sekta ya kilimo. Usambazaji wa pembejeo za kilimo unaendeshwa na sekta binafsi na umeunganishwa Vision ya 2030, ya nchi hiyo ambayo inahusisha mikakati maalum kuboresha usambazaji wa pembejeo na kwenye mkakati huo una miradi maalum inayojulikana.

Malawi: Mfumo wa kutoa ruzuku katika kilimo (FISP) unahusisha mfumo madhubuti wa utawala ambao unaendeshwa kwa kuhusisha makundi mbalimbali na kwa uwazi kuna wadau wa aina mbalimbli (asasi za kijamii , mamlaka za wenyeji na mikoa) ili kuwatambua wanaotakiwa kunufaika na kuwasaidia.

Tuma maoni yako bure kwa njia ya ujumbe mfupi, ukianza na neno BANDIA kwenda namba 15774

Utafiti: Kuna kasoro kati ka utekelezaji wa sheria ya vipimo na mizani

CHAMA cha wafanyabiashara, Viwanda na Kilimo (TCCIA) mkoani Iringa kwa ufadhili wa the Business Environment Strengthening for Tanzania – Advocacy Component (BEST-AC) umekuwa ukitekeleza mradi wa utekelezaji wa sheria ya vipimo na mizani mkoani humo kwa awamu mbili tangu mwaka 2006. Utafiti huo The Impact Assessment Study (IAS) umefanywa na Match Maker Associates Ltd. Katika sehemu ya pili ya makala hii tunabainisha yaliyojitokeza zaidi katika utafiti huo.

Tathmini ya athari umebainisha gharama za uendeshaji hadi kufikia kituo kikuu cha usambazaji Mabibo jijini Dar es Salaam kuwa ni shilingi 81/- kwa kilo , ambazo ni sawa na asilimia 21. Ongezeko kwa upande wa viazi katika umbali unaolingana ni asilimia 15. Inakadiriwa kuwa ongezeko kwa mkulima wa viazi katika ekari moja ni sh 158,533/- kwa msimu.

Licha ya mafanikio ya kiuchumi, mradi pia umeboresha uwezo wa WMA na kujenga mtandao wa mahusiano na taasisi nyingine za serikali, sekta binafsi pamoja na walaji. TCCIA - Iringa imeimarisha ujuzi katika uongozi wa mradi na uhamasishaji.

Uzito na Hatua ya Sheria iliyotungwa mwaka 1982 na utekelezaji wake umekuwa kwa njia ya kanuni tano. Kuweka kanuni husika ya mazao ya kilimo katika mizani na vipimo (Kuu) Kanuni 1960 kama ilivyorekebishwa mara kwa mara.

Chini ya sheria, masuala yamekuwa yakichukuliwa huduma ya: uangalizi na chini ya ulinzi wa viwango, ukaguzi wa uzito na vyombo, katika njia ya uzito ni kwa namna gani hatua zitafanywa, namna gani hatua ya uwezo na aina ya uzito wa vyombo vya kisheria ambayo ni kuruhusiwa kutumiwa kwa ajili ya biashara.

Ni kukiri kwamba Sheria na kanuni ni muda muafaka kuchukuliwa. Kwa mfano, Sheria ya wazi inasema kuwa, wote wenye mashamba kuzalisha na kufanyiwa biashara katika uzito, lakini sheria hiyo hiyo iko kimya kiasi katika mashamba ya mazao itakuwa kabla hayajafungashwa.

Bidhaa zinazozalishwa kama mbaazi za kijani, nyanya, na kadhalika, si maalum katika ratiba husika. Aidha, suala la kuporomoka katika uhusiano na uzito unaotolewa kwa ajili ya.

Kumekuwa na wasiwasi kwamba gharama za kupata na vifaa vya kupimia ni kiasi cha juu kwa makampuni ya biashara ya vijijini. Waagizaji wanalaumu kodi ya juu na mizani midogo chini ya kiwango. Kulingana na WMA, waliomba kwa ajili ya kuondolewa kodi.

Mamlaka WMA, kama taasisi pekee kuwajibika kwa ajili ya ulinzi wa walaji kupitia kipimo sahihi, ina wajibika na mifumo ya kikanda na kimataifa kuwajibika kwa mizani na vipimo ili kuwezesha biashara ya kikanda na kimataifa.

Ina dhamana kwa Shirika la Kimataifa la Metrology Kisheria, Kusini mwa Afrika Ushirikiano wa Maendeleo katika Idara ya Anga kisheria, Shirika la Kimataifa la Viwango , Asia, Pacifik Kisheria Jukwaa la anga, Afrika ya Mashariki na Viwango vya Kamati.

Mameneja wa mikoa wanawajibika kwa ajili ya utekelezaji wa Sheria ya kanuni na katika mikoa husika. Aidha, kuna matoleo ambayo yanatoa nguvu kwa Afisa Mtendaji Mkuu wa kuwakilisha kwa Meneja wa mamlaka yake kwa baadhi ya makosa.

Upungufu wa rasilimali

WMA ina uwezo mkubwa . Upungufu wa rasilimali katika masuala ya fedha, teknolojia, vifaa vya kiufundi na wafanyakazi. Kulingana na utafiti wa Utumishi wa Umma wa Tume kuhusu kuanzishwa kwa WMA, inahitaji wafanyakazi wapatao 700 (asilimia 80 ya kada ya kiufundi) ikilinganishwa na 200 tu wakati wa kuanzishwa kwake mwaka 2008. Mahitaji ya fedha kitaasisi na misaada ya kiufundi na kupata uwezo wa lazima.

Utafiti unapendekeza kwamba TCCIA - Iringa wanapaswa kuimarisha uzoefu. Mradi wa kuimarisha kasi kwa kuboresha vifaa vya mafunzo kutumika, uhariri, uchapishaji wao katika fomu za muda mrefu na kusambaza vijijini.

Pia inapendekeza kuwa, Iringa kikanda mamlaka yanapaswa kuanzisha utaratibu wa uwajibikaji na uratibu ili kuwianisha juhudi kiwilaya', hasa wakati wa kutunga sheria ndogo na ufuatiliaji zaidi na kugawana mafanikio au sababu ya kushindwa. Mkuu wa WMA ofisi lazima kufuatilia Njombe kutoa masomo ambayo yatakuwa mwongozo wa msaada wa wilaya nyingine wakati wa awamu ya dhamana ya nje, inasema.

> Baada ya muda mlolongo wa watendaji hao watatakiwa kufanya kazi yao katika mazingira ya kumwezesha kila moja kunufaika...

Kutokana na umuhimu wa miti katika uchumi wa Mufindi, Njombe na Wilaya ya Makete, na kiwango kikubwa cha maambukizi ya matumizi ya vipimo yasiyo ya kiwango (matumizi ya mbao badala ya mita za ujazo), Utafiti unapendekeza kuingilia kati kulenga wakulima wadogo wadogo na wafanyabiashara. TCCIA na WMA inaweza kuongoza katika uhamasishaji, inasema.

"WMA imepewa jukumu la kuongoza utekelezaji wa mizani na vipimo Sheria na Kanuni. Sasa, uwezo wa WMA ni mdogo. WMA wanapaswa kutafuta ushirikiano wa kimkakati pamoja na washirika wa umma na sekta binafsi, "inabainisha ripoti ya utafiti. Suala la upatikanaji wa mizani ya kupimia uzito ni eneo ambalo linahitaji ushirikiano na watendaji wa sekta binafsi kwa muda mrefu kama mahitaji ni mazuri.

"Baada ya muda mlolongo wa watendaji hao watatakiwa kufanya kazi yao katika mazingira ya kumwezesha kila moja kunufaika, na hapa ndipo suala la kuwa na viwango katika vipimo na mizani linakuwa muhimu. Jukumu nje ya mkakati wa kitaifa lazima walengwa katika kuhamasisha na kutoa huduma ya ushauri kwa watendaji wote mlolongo kutoka uzalishaji na soko, "inaongeza.

Kupitia upya Sheria. Mipango ya WMA kushauriana na wadau karibu 50. Hii ni kulingana na rasilimali zao kidogo. Inapendekezwa kwamba rasilimali zinatakiwa ili kupanua mchakato wa ushauriano, umiliki kwa kiwango cha angalau kanda.

Inapendekeza kuwa WMA inapaswa kuangalia uwezekano wa kufufua kitaifa kazi ya kikundi (ya kuelekeza nguvu katika mizani na vipimo katika biashara ya mazao ya kilimo) ambao ulianzishwa hapo awali. WMA inatarajiwa kuwa mlezi wa ajenda, inasema.

Kutokana jukumu la milele kuongeza, umuhimu kufanya tathmini ya uhakika wa maandalizi wa WMA uliofanywa ambao utasababisha mapitio ya mpango wa kimkakati, na kuboresha rasilimali mpango. Mpango mkakati lazima kufafanua soko kwa ajili ya huduma za WMA, mahitaji ya miundombinu, uhamasishaji wa fedha na mkakati wa uendelevu, inapendekeza.

Pia anasema kuna haja ya utafiti wa kuchukua hesabu juu ya uzito wa mizani nchini; akisema kuwa habari hizo ataanzisha jengo ili kuvutia wawekezaji. WMA lazima kufanya mazungumzo na wazalishaji na waagizaji wa kufunga vifaa kwa wanaounga mkono hatua hiyo, ninapendekeza kwamba Shirikisho la Viwanda Tanzania (CTI) yashirikishwe, kama inawakilisha kati na sekta kubwa katika wazalishaji wa vifaa vya ufungashaji, na kuwa na ufumbuzi wa ubunifu na uwekezaji katika vifaa mwafaka ufungaji na utunzaji.

"Kuimarisha Uwezo wa Wakulima unaoendelea katika maeneo mbalimbali ya nchi. Mashirika ya mkulima ni wanaohusishwa na Ushirika wa Kilimo Masoko, vifaa vya hifadhi ya stakabadhi, SACCOS na Benki Nafaka."

Utafiti unaonyesha.

Upatikanaji wa uzito wa vyombo na huduma ya matangazo itafanyika kwa njia ya wakulima iliyoandaliwa na wafanyabiashara kote vituo vya soko. Asasi ya uimarishaji wa wakulima ni msingi kwa ajili ya kurejesha nidhamu ya kufuata uzito kiwango na hatua nchini. IAS inajulikana maombi ya uzito na vipimo katika shughuli za biashara ya mazao ya kilimo, kama suala la kisheria na msingi muhimu kwa mazoea ya sauti katika biashara. Hatua na uzito katika matumizi katika nchi kuondoa taka na mara nyingi yamesababisha wakulima kupokea chini ya soko la fidia kwa ajili ya uuzaji wa mazao yao. Usawa, unaweza kuwa kilichotokea kwa wadau wengine wa biashara.

...Kuhusu WMA

Wakala wa Mizani na Vipimo (WMA), anashauri wanachama wa umma kushirikiana kwa karibu na ofisi zake katika mikoa yote ili kuiwezesha kuchangia katika ujenzi wa taifa kwa ufanisi zaidi. Rais wa shirika hilo, Peter Masinga, ambaye alizungumza kwa niaba ya Afisa Mkuu Mtendaji wa WMA, alisema kuwa shirika la kazi ya kuboresha ufanisi na ubora wa utoaji wa huduma lilianzishwa tarehe 13 Mei, 2002.

Alisema kuwa, shirika hilo linaongozwa na Mkurugenzi Mtendaji na aina mbili ya kurugenzi zinazosimamia - moja kwa ajili ya biashara na nyingine kwa ajili ya masuala ya kiufundi. Ina sehemu nne - Ukaguzi, Manunuzi, Huduma za kisheria na Mipango. Kwa sasa, ina ofisi 24 inaongozwa na Wasimamizi wa Mkoa katika kila mkoa Tanzania Bara. Ina wafanyakazi 193 wa kudumu.

Kulingana na afisa WMA, maono ya shirika hilo ni kuhakikisha kwamba linafikia viwango vya kimataifa katika utoaji wa huduma kwa jamii kwa njia ya matumizi sahihi ya vipimo vya kisasa na utalaamu sawa mwaka 2025.

Alisema shirika linatarajia kutekeleza mabadiliko ambayo yatawezesha matumizi ya uongozi wa kibiashara na kifedha wa kuchangia katika ukuaji wa uchumi wa taifa kwa kupunguza gharama za uendeshaji katika mfumo wa serikali. Hapo awali, majukumu ya shirika yalikuwa kubebwa na Idara ya Vipimo chini ya Wizara ya Viwanda na Biashara.

Rais wa WMA alisema jukumu la shirika ni kuhakikisha kuwa, mitihani yote vipimo kutumika katika sekta ya biashara, usalama wa afya, na mazingira ni sahihi na ya wazi, na kwamba jamii ya Watanzania ni elimu juu ya umuhimu wa matumizi sahihi ya vipimo.

Shirika pia lina lengo la kuhakikisha kuwa sheria ya vipimo inatekelezwa na kusimamiwa ipasavyo na wadau wote. Aidha, shirika hilo linataka kuongeza ufahamu wa umma juu ya masuala ya vipimo, hasa katika sekta ya biashara, afya ya usalama, na mazingira, na kuongeza ufanisi, uwazi na uwajibikaji katika utoaji wa huduma kwa wananchi.

Masinga alieleza kuwa, shirika kwa mujibu wa Sura ya 340 ya Vipimo ACT kama ilivyorekebishwa mwaka 2002 na Sheria ya Wakala Sura ya 245, kama ilivyorekebishwa mwaka 2009.

"Chini ya sheria hizi, jukumu kuu la vipimo vya shirika hilo ni kuhakikisha usahihi wa vipimo na matumizi yake ya kuleta haki katika biashara. Aidha, kulingana na mwelekeo wa jukumu ya kikanda na kimataifa katika sekta, kuboresha afya, usalama na mazingira," alisema.

Alifafanua kuwa shirika hilo litawajibika kwa ukaguzi, kupima ukaguzi, na vipimo na pia hutoa ushauri katika sekta ya biashara, afya, usalama na mazingira ya kuwashirikisha mizani na malori ya kubeba mafuta. Pia inahusisha magari ya kubeba mchanga, kokoto, mawe, pampu za kupima mafuta kama vile matenki makubwa na madogo ya sehemu ya kuhifadhia mafuta, alisema.

Masinga alisema kuwa, shirika hilo pia husimamia na kutoa ushauri wa kitaalamu kwa watu walioshiriki katika uundaji wa viwanda, na uingizaji wa vipimo mbalimbali katika sekta ya biashara, usalama, afya na mazingira.

Pia unataka kuhifadhi hatua ya ngazi ya kati (sekondari viwango) kuhakikisha usahihi katika ngazi ya kitaifa na kimataifa.

Alieleza kuwa, shirika hilo pia kushtakiwa kwa wajibu wa ukaguzi na marekebisho ya bidhaa zilizofungwa na mali, kuhakikisha kiasi cha kuagiza mafuta kutoka nje ya nchi, kudhibiti vipimo batili kama vile 'lumbesa' na kutoa elimu kwa wadau.

"Pamoja na wakosoaji, shirika hilo vipimo mkakati na endelevu lengo la kuelimisha umma kupitia ushiriki katika maonyesho ya ndani ya biashara ya kimataifa - Sabasaba, Nane Nane, Wiki ya Utumishi wa umma, na SIDO inaonyesha pamoja na kutoa elimu kwa njia ya vyombo vya habari kwa wadau na wananchi kwa ujumla kuwa na ufahamu wa haki zao kwa njia ya matumizi sahihi ya vipimo, na kuongeza mawasiliano yao na ofisi za shirika hilo, "alisema.

Masinga alihitimisha kwa kusema kuwa, WMA itaendelea kulinda haki za walaji na kuhakikisha usawa katika sekta ya biashara, afya, usalama, mazingira na sekta nyingine ya kwamba matumizi ya vipimo kwa lengo la kuboresha maisha ya jumuiya.

Tuma maoni yako bure kupitia ujumbe mfupi kwa kuanzia nana neno UZITO kwenda 15774

Hali ya chakula Afrika Mashariki: Tunasimamia wapi?

Kwetu Afrika

Na Nicolas Begisen

AFRIKA ni kilio kutafuta kitu cha kuweka tumboni. Bara la Afrika linabubujikwa machozi kwa ajili ya watu wake wanaokabiliwa na uhaba wa chakula. Lakini jambo la kusikitisha ni kwamba, hakuna anayejali kilio hiki na kusaidia.

Hata hivyo, ukweli ni kwamba hali ya chakula katika bara letu tulipendalo inazidi kuwa mbaya kadiri siku na miaka inavyoendelea.

Kutoka katika hali ya unyevunyevu hadi ukavu, kutoka jangwa hadi tambarare, kutoka milimani hadi chini ya usawa wa bahari, tofauti na idadi ya watu, utajiri wa rasilimali miongoni mwa nchi mbalimbali za Kiafrika hadi makabila, dini, rangi, mila na tamaduni, Afrika huandikwa kama bara lililo tofauti.

Licha ya tofauti zote hizi, lakini kitu kimoja kinafanana karibu kwa nchi zote za Afrika, na hicho ni kilimo.

Sekta ya kilimo ipo katika bara lote la Afrika na matatizo ya kilimo cha mazao ya chakula yanayoathiri eneo moja, kwa mfano Kaskazini, yanatarajiwa kuathiri pia Kusini ingawa yaweza kuwa ni kwa kiasi kidogo.

Kwa mujibu wa ripoti ya Shirika la Chakula Duniani (FAO) ya Februari, mwaka huu, nchi za Afrika zinazohitaji msaada wa chakula kutoka nje, zinaweza kukosa rasilimali za kushughulikia matatizo makubwa ya usalama wa chakula yaliyoripotiwa.

Matatizo ya chakula mara nyingi husababishwa na mchanganyiko wa mambo mengi, lakini kwa madhumuni ya kupanga, ni muhimu kuthibitisha kama asili ya tatizo la chakula linategemea upatikanaji wa chakula, na uhaba wa chakula, au hifadhi, lakini ni matatizo ya ndani.

Katikati ya mwaka jana, tulishuhudia hali mbaya mno ya tatizo la chakula Afrika Mashariki hususan kwa nchi za Ethiopia, Somalia na Kenya.

Kulikuwa na mfululizo wa ukosefu wa mvua iliyosababisha njaa isiyofikirika iliyoathiri zaidi maeneo ya Kaskazini mwa Kenya, Somalia na Kusini mwa Ethiopia.

Licha ya baadhi ya maboresho katika Afrika Mashariki, hali ya chakula ya makundi ya wanyonge bado linabaki kuwa ni tatizo kubwa hasa katika maeneo ya wafugaji walioathirika na ukame mapema.

Aidha, hali ya chakula Sudan na Sudan Kusini imedorora kwa kiasi kikubwa kutokana na kupata mavuno kidogo.

Wengi wamelaumu hali hii wakidai kwamba ingeweza kuzuilika. Wanasema kwamba tatizo hili la chakula limetengenezwa na mwanadamu kutokana na ukweli kwamba hali hii ya mambo yalionwa na mifumo ya kimataifa na kutoa onyo miezi kadhaa kabla ya kutokea.

Kwa upande wa Afrika Magharibi, hali mbaya ya hewa iliyotokea mwaka jana, ilisababisha kushuka kwa kasi ya uzalishaji wa nafaka na malisho katika sehemu kubwa ya Sahel.

Hii ilisababisha bei ya chakula kupanda na migogoro ya kijamii na hivyo kusababisha kukosekana kwa usalama wa chakula, jambo lililoongeza utapiamlo miongoni mwa maskini katika nchi kadhaa, hasa Burkina Faso, Chad, Mali, Mauritania na Niger.

Hali ya chakula katika Afrika, hasa Afrika Mashariki ni mbaya pamoja na juhudi zinazofanywa kubadili athari hizi.

Nchini Kenya inakadiriwa watu milioni 3.75 (kujumlisha karibu wakimbizi 520 000) hawana uhakika wa chakula hasa kwenye maeneo ya wafugaji wanaoishi wilaya zilizoko kaskazini na kaskazini mashariki mwa nchi.

Maeneo haya yaliathrika na ukame uliodumu kwa miaka mitatu mfululizo na kusababisha kuanzishwa kwa kampeni ya kuchangia chakula kuwalisha ndugu zao wa Kenya chakula iliyojulikana kama

Wakenya kwa ajiliya Kenya yaani "Kenyans4Kenya."

Kwa upande mwingine ukame uliodumu kwa muda mrefu maeneo haya kuanzia mwaka 2011 uliwaathiri watu zaidi ya milioni 3.2 na kuwafanya kubakia kuwa wahitaji wa msaada wa chakula hasa wale wanaoishi wilaya za kusini na kusini mashariki mwa Ethiopia

Somalia nako watu zaidi ya milioni 2.3 wanahitaji msaada wa chakula wa dharura , hali iliyotokana na ukame uliotokea miaka ya nyuma pia vita na migogoro mingine ya kikabila inayokwamisha jitihada za mashirika ya kibinadamu kusambaza vyakula vya misaada nchini humo.

Mifano hii ni baadhi ya hali halisi ya mambo yalivyo barani hapa . Maeneo mengine ya Afrika Mashariki hasa Sudan na Sudan Kusini hali inaendelea kuwa mbaya.

Sudan Kusini pekee watu milioni moja wanakadiriwa kuwa hawana uhakika wa chakula kufuatia upatikanaji duni wa nafaka , vita vya wenyewe kwa wenyewe, vikwazo vya kibiashara , bei kubwa ya vyakula na kuongezeka kwa mahitaji ya chakula miongoni mwa watu kunakoletwa na wakimbizi wa ndani ya nchi na wakimbizi wa nje wanaorejea nyumbani.

Sudan nako kuna watu zaidi ya milioni 4.2 wanaohitaji chakula cha msaada ambao unawalenga jamii zote za wakimbizi wakiwemo milioni mbili wakimbizi wa ndani wa Dafur .

Hali hii ni sawa na ile ya Sudan Kusini ambapo ukosefu wa amani umewaathiri wakazi wengi katika jimbo la Kusini la Kordofan na wanaoishi kando ya ya m to Bluu Nile maeneo ya Darfur.

Kwa Tanzania, taifa limebarikiwa na halijaathirika na ukame ikilinganishwa na nchi jirani lakini ili kufanikisha yale ambayo Mkutano wa Dunia wa Maendeleo Endelevu maarufu kama The Rio +20 umeazimia Tanzania inaweza ikatumia nafasi ya fursa zake kubwa kwenye kilimo ndani ya Ukanda wa Mashariki ya Afrika kuzalisha chakula na kulisha mataifa ya ukanda huo.

Kilimo endelevu kinamaanisha kuwa nchi zinajitosheleza kwa chakula na kukabiliana na uharibifu wa mazingira unaotokana na shughuli za uzalishaji hasa viwandani.

Taratibu hizi zitaziwezesha nchi zinazoendelea kujilisha na kujitosheleza kwa chakula na pia kutunza na kuendeleza mazingira yake kwa ajili ya ustawi wa vizazi vilivyopo na vinavyokuja.

Mshairi Samuel Johnson aliyetamba miaka ya 1708-1784 wakati fulani alinukuliwa akikisifia kilimo akisema , " kilimo si kwamba kinaleta utajiri kwa taifa lakini pia ndicho chanzo cha taji la utajiri taifa linaloweza kujivika."

VIKWAZO VYA BIASHARA

KILIMO KWANZA DIRECTORY

WATER AND SANITATION

Dar es Salaam Water and Sewerage Authority (DAWASA) – Tel: +255 22 276 0006

Dar es Salaam Water and Sewarage Corporation (DAWASCO) Tel: +255 22-2131191/4

Drilling and Dam Construction Agency (DDCA) Tel: +255 22 2410430/2410299

Energy and Water Utilities Regulatory Authority Tel: +255 22 2123850, 22 2123853

Ministry of Water Tel: +255 22 245 1448

INDUSTRY SUPPORT AND ASSOCIATIONS

Small Industries Development Organization (SIDO) – Email: dg@sido.go.tz, info@sido.go.tz

ANSAF - P.O. Box 6370, Dar es Salaam

Agricultural Council of Tanzania Tel: 255 22 2124851

CNFA - info@cnfatanzania.org

TCCIA Iringa Regional Chamber Tel: +255 26 2702486.

Tractors Limited Cells: +255 784 421606, 786 150213

Export Processing Zones in Tanzania (EPZ) Tel: +255 22 2451827-9

Agricultural Economics Society of Tanzania (AGREST) – Tel. +255-23 260 3415

Tanzania National Business Council (TNBC) Tel: +255 22 2122984-6

Tanzania Agriculture Partnership (TAP) Tel: +255 22 2124851

Tanzania Milk Processors Association (TAMPA) Tel: +255 222 450 426

Rural Livelihood Development Company (RLDC) Tel: +255 26 2321455

Tanzania Cotton Board Tel: +255 22 2122564, 2128347

AGRO-PROCESSING

TANEXA, Samora Avenue, N.I.C Investment House 6th Floor, Wing A, P. O BOX 1175 Dar es Salaam Tanzania info@tanexa.com, www.tanexa.com Tel:+255-732-924564 Fax: +255-22-2125432

ERTH Food - Tel: +255 22 2862040

MUKPAR Tanzania Ltd Tel: +255 28 250038/184

ASAS Diaries Limited - Tel: +255 26 2725200

Tanga Fresh – Tel +255 27 2644238

NatureRipe Kilimanjaro Limited Tel: +255 22 21 51457

EQUIPMENT

Gurudumu Tatu Limited Tel: +255 22 2865632 / 2863699

National Service Corporation Sole (SUMAJKT) Cell: +255 717 993 874, 715 787 887

FINANCE

Private Agricultural Sector Support (PASS) Tel: 023-3752/3758/3765

Community Bank Association Tel: +255 22 2123245

AGRO-INPUTS

Minjingu Mines & Fertilizers Ltd Tel: +255 27 253 9259 250 4679

Imedhaminiwa na BEST-AC www.best-ac.org